

Varifrån kommer kravet om utökad undervisningstid?

RIKSDAGENS BUDGETBESLUT DEN 24 NOVEMBER 2021

Under rubriken *Prioriterade reformer* i Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU1, ställs följande krav på regeringen.

”Utökad undervisningstid

Forskning pekar på att tidiga insatser är avgörande för att fler elever ska nå kunskapsmålen. Undervisningstiden bör öka och i denna budget tar vi första steget för att öka undervisningstiden med en timme per dag med start på lågstadiet. Undervisningstiden behöver öka i flera ämnen i lågstadiet men främst bör ut-

ökningen gälla svenska och matematik, eftersom den viktiga grunden i lågstadiet är att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Samtidigt vill vi frigöra lärarna från arbetstid som i dag läggs på ickeundervisningsrelaterade arbetsuppgifter. Dokumentationskraven för lärare måste också kraftigt minska.

Skolverket får i uppdrag att förbereda en utökning av undervisningstiden och tillförs därför 5 miljoner kronor under 2022. Från 2023 och framåt avsätts resurser för att utöka undervisningstiden.” (2021/22:FiU1, s. 77)

VARIFRÅN KOMMER DETTA KRAV?

Kravet om utökad undervisningstid kommer inte från regeringspartierna S och MP. Regeringens budgetproposition 2021/22:1 innehåller överhuvudtaget inte ordet undervisningstid. I budgetmotionen från Vänsterpartiet förekommer heller inte ordet. I Sverigedemokraternas budgetmotion finns det med på ett ställe, men det handlar då om ”Ökad lärartätthet o undervisningstid högre utbildning”.

Det är alltså Centerpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Moderaterna som har fått riksdagsmajoriteten att ställa sig bakom kravet på utökad undervisningstid. Den intresserade kan i det följande läsa vad som stått i dessa partiers budgetmotioner. Lagg märke till den hos partierna olika mängd ord som avhandlar frågan.

Centerpartiets budgetmotion 2021/22:4121

”Centerpartiet har varit med och infört obligatorisk lovskola för elever de sista två åren i grundskolan, och vi vill att lovskola ska bli

obligatoriskt från årskurs fyra. På lång sikt behöver vi även öka undervisningstiden för alla.” (2021/22:4121, s. 97)

Kristdemokraternas budgetmotion 2021/22:4221

”Vi vill att elever får mer lärarledd undervisning. Svenska elever är garanterade 6890 timmars undervisning under grundskolan. Det är färre än OECD-genomsnittet som ligger på 7538 timmar. Kristdemokraterna vill utöka

den garanterade undervisningstiden i svensk skola och anser att Skolverket ska ges i uppdrag att utreda hur den garanterade undervisningstiden ska komma upp i OECDsnitt.” (2021/22:4221, s. 86)

Liberalernas budgetproposition 2021/22:4181

”Liberalernas föreslår ett omfattande stödpaket i syfte att ge skolor bättre möjligheter och förutsättningar att motverka det kunskapsstapp som pandemin orsakat. Resurserna ska kunna användas för olika stödinsatser i form av exempelvis extra undervisningstid, förstärkt elevhälsa eller lärarledd läxläsning efter skoltid. Liberalerna avsätter därför 5 miljarder kronor 2022 och 3 miljarder kronor 2023 för att ge skolor förutsättningar att motverka kunskapsstappet.” (2021/22:4181, s. 16)

”Liberalerna vill utöka undervisningstiden i den svenska grundskolan i syfte att motverka skolmisslyckanden, ge högpresterande elever förstärkta möjligheter att nå längre samt motverka tendensen att lärare tvingas prioritera bort moment i läroplanen på grund av tidsbrist. Liberalerna avsätter därför över 1 miljard kronor under åren 2023–24 i syfte att

utöka antalet undervisningstimmar i matematik- och svenskämnet i den svenska grundskolan.” (2021/22:4181, s. 17)

”Resultaten i de internationella kunskapsmätningarna talar klarspråk: Fler insatser behövs för att motverka det stora antalet elever som misslyckas i skolan – men även ge högpresterande elever bättre möjligheter att nå sin fulla potential. En analys från SNS fann nyligen ett direkt samband mellan ökad undervisningstid och bättre utfall på arbetsmarknaden: ’Resultaten från vår forskning visar att mer lästid i skolan kan åstadkomma långvariga förbättringar i människors liv’. När Danmark år 2014 utökade undervisningstiden i skolan fann dessutom utvärderingar att elevernas välmående förbättrades.” (2021/22:4181, s. 24)

Moderaternas budgetmotion 2021/22:4040

”Med stöd i forskning och beprövade erfarenheter föreslår Moderaterna reformer som stärker elevernas lärande och kunskaper. Det innefattar utökad undervisningstid, med särskilt fokus på matematik- och svenskundervisningen samt en särskild satsning på rektorer och stärkt ledarskap på utsatta skolor.” (2021/22:4040, s. 78)

”Elever i svensk skola har betydligt mindre undervisningstid än elever i andra jämförbara länder under grundskoleåren. Snittet i OECD (2021) för den obligatoriska delen av skolan är 7 638 timmar i undervisningstid medan svenska elever har 6 890 timmar undervisningstid. En svensk elev får nästan ett helt år mindre i undervisningstid under grundskoleåren. Internationella studier ger stöd för sambandet mellan utökad undervisningstid och kunskapsresultat. Skolans fokus på viktiga baskunskaper som att läsa, skriva och räkna

måste öka. Undervisningstiden behöver utökas med start i lågstadiet och de nya timmarna ska tillföras matematik- och svenskundervisningen. Lovskolan ska vara obligatorisk för alla elever som riskerar F eller icke godkänt i betyg. Genom extra stödinsatser som läxhjälp från lågstadieålder och utökad lovskola, redan från lågstadiet, kan antalet elever som inte blir behöriga till gymnasiet minskas.” (2021/22:4040, s. 78)

”Skolverket ges i uppdrag att börja planera för en utökning av undervisningstiden i grundskolan. Det handlar om att i ett första steg utöka undervisningstid från årskurs 1 och på sikt implementera utökad undervisningstid för hela grundskolan med en timme per dag. Från 2023 tillförs kommunerna 225 miljoner kronor och från 2024 tillförs 900 miljoner kronor för att kunna införa utökad undervisningstid.” (2021/22:4040, s. 81)

”Moderaterna ökar undervisningstiden med en timme per dag med start på lågstadiet eftersom forskning pekar på att tidiga insatser är avgörande för att fler elever ska nå kunskapsmålen. På sikt är vår målsättning att alla elever i grundskolan ska få utökade skoldagar med ytterligare en timme i undervisningstid per dag. Samtidigt vill vi frigöra lärarna från arbetstid som idag läggs på icke-undervisningsrelaterade arbetsuppgifter. Dokumentationskraven för lärare måste också kraftigt minska.

Undervisningstiden behöver öka i flera ämnen i lågstadiet men främst bör utökningen ske i svenska och matematik, eftersom den viktiga grunden i lågstadiet är att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Målet är att svenska och matematik ska utgöra två tredjedelar av undervisningen på lågstadiet. Det innebär att minst tre av de fem nya undervisningstimarna som vi vill införa per vecka ska avsättas till svenska och matematik.” (2021/22:4040, s. 82)